

ל להיות בטוֹחֵה־כָּל 14 יצרנים באותו כפר. כשמנתחים את חישובי הוצאות־ההזנה לשם קביעת ההכנסה, יש לזכור כי הוצאות ההזנה לפרות גדלות במידה שמגדילים את יחידת העדר. וזאת, כמובן, על יסוד ההנחה, שכמות המים ויחידת השטח נשארות בעינן. הוצאות־ההזנה לפרה מתייקרות, כי המזון הקנוי בחוץ עולה יותר מזה שמייצר המתיישב, כשלא מביאים בחשבון את יום העבודה שלו. עלינו להתייחס, איפוא, לחשבון הריאלי העומד לפני המתיישב, לפיו עולות הוצאות ההזנה מ־1,400 עד 1,615 ל"י לשנה לפרה.

צ. לם

(מתוך "המשק השיתופי")

כלכלת הענף. אם אנו רוצים להגיע ליעילות במסגרת של משק משפחתי, בלי עבודה שכירה — נוכל להסתפק ב־1,250 יצרני חלב. לכן, חיפוש הדרך הנכונה בשטח זה, מציאת שביל־הזהב — תהיה אחת הבעיות העיקריות של ענף־החלב במשק המשפחתי.

הדבר יובלט עוד יותר, אם נתייחס למיכסות־החלב לכל כפר. אם נניח שמיכסת החלב בכפר מסויים היא 2.5 מיליון ליטר לשנה — (והיא לא מן הגרועות ביותר, אם גם לא מן הטובות ביותר), ואם מדובר ב־8 פרות, בהנחה של תנור בה בת 4,500 ליטרים מכל פרה — כי אז יכר לים בכפר הזה להיות 58 יצרנים; אם 15 פרות — רק 37 יצרנים; ואם 40 פרות — יכולים

האמנם עמא פזיזא?

בנוהג שבעולם, שהחקלאים שמרנים גדולים הם: "מה שהיה טוב עבור סבא — טוב גם עבורי". כך בצרפת ובשווייץ שבמערב אירופה, וכך אפילו בארצות־הברית. כל טרחתם של מדריכים חקלאיים, יצרני מכוונות וציוד, ופקידי משרדי חקלאות מוקדשת להפצת ידע חדש, החדרת שיטות חדשות וההתגברות על שמרנותו העיקשת של החקלאי־האיכר. ורבות הדוגמאות מספור.

אנו — לעומת זאת, מודרניים יותר. וגם זמן אין לנו. ישנו קצת חיפזון בקניית ציוד חדיש ובבניית מבנים חדשים בטרם הוכחה התאמתם, ובטרם הספיקו קודמיהם להשתלם כראוי; דברים אלה גלויים לעין וישנם טעמים לכאן ולכאן.

אך הפעם כוונתי לענין אחר, מסוכן לא פחות ומזיק עוד יותר. בתחנה לחקר החקלאות נעשים, ובדין, נסיונות שונים בהזנה ובמימשק, החורגים בהרבה מן הנוהג המקובל במשקים. אין גם כל סיבה לשמור על פעולות אלה בסוד, או לדחות את פרסומם של סיכומים בבוא העת. אך פזיזותם של חקלאים רבים הופכת להם לרועץ ברדיפה אחרי חידושים סנסאציוניים. זכיתי ללוות מקרוב את הנסיון בהזנה גדושה והזרעה מוקדמת של מבכירות בבית־דגן. מספר לא גדול של עגלות גדול שם תוך פיקוח קפדני, ברמת הזנה גדושה מאוד. הן הוזרעו בהתאם למשקל גופן בגיל צעיר מאוד, והמליטו בהתאם. במשקל גופן ובתנובתן דמו המבכירות לאלו שגדלו בשיטות הנורמאליות. טוב, יפה ומעניין מאוד. והתוצאה? במסע לקניית מבכירות שערכתי לא מכבר במושבי העמק השרון נתקלתי במספר כה רב של מבכירות זעירות ותת־מפותחות עד שקשה היה למצוא ביניהן אחדות הראויות לקניה. מסתבר שקיצוץ כמה חודשי גידול נראה למתיישבים אלה נוח למדי, מה שלא כן לגבי כל יתר התנאים שניתנו לעגלות שעמדו בנסיון.

והרי חידוש נוסף: בעדר של בית־דגן נערכו נסיונות בהזרעה מוקדמת, בתחום שמסביב ל־30 יום אחרי ההמלטה. שמענו שהיו תוצאות מעודדות. פירסום, הסברה והסתייגויות טרם נתקבלו במשקים ובספרות המקצועית. אך כבר ישנם רפתנים, וביניהם גם בעדרים קיבוציים גדולים, שאימצו להם את "השיטה" החדשה, וכך נוהגים. קשה שלא לחזות מראש את הסכנה שבחיפזון זה. אולי צריך בכל זאת "קצת לקחת בחזרה"? ?

א. הברון

קב' בארי, 15.6.66